

Original Article
A New Record of *Piper Minutistigmum* C. DC. (Piperaceae)
for the Flora in Vietnam

Hoang Van Chinh^{1,2}, Tran Minh Hoi³, Do Ngoc Dai^{4,*}

¹Graduate University of Science and Technology, Vietnam Academy of Science and Technology,
18 Hoang Quoc Viet, Cau Giay, Hanoi, Vietnam

²Hong Duc University, 565 Quang Trung, Dong Ve, Thanh Hoa Province, Vietnam

³Institute of Ecology and Biological Resources, Vietnam Academy of Science and Technology,
18 Hoang Quoc Viet, Cau Giay, Hanoi, Vietnam

⁴Faculty of Agriculture, Forestry and Fishery, Nghe An College of Economics,
51 Ly Tu Trong, Ha Huy Tap, Vinh, Nghe An Province, Vietnam

Received 25 December 2018

Revised 10 March 2019; Accepted 16 March 2019

Abstract: Genus *Piper* has about 1,500 species mainly distributed in the tropical, 43 of which are recorded in Vietnam. This paper reports on the newly recorded *Piper minutistigmum* C. DC. for the flora of Vietnam. The voucher specimens, collected in Thanh Hoa province (Ben En National Park), Nghe An province (Pu Mat National Park: Khe Kem), Ha Tinh province (Vu Quang National Park: Doc De), are deposited in the Herbarium of the Faculty of Biology, Vinh University and the Herbarium of the Institute of Ecology and Biological Resources in Hanoi, Vietnam.

Keywords: *Piper minutistigmum*, Piperaceae, National Park.

*Corresponding author.

Email address: daidn23@gmail.com

<https://doi.org/10.25073/2588-1140/vnunst.4850>

Bổ sung loài *Piper minutistigmum* C. DC. (Piperaceae) cho hệ thực vật Việt Nam

Hoàng Văn Chính^{1,2}, Trần Minh Hợi³, Đỗ Ngọc Đài^{4,*}

¹Học Viện Khoa học và Công nghệ, Viện Hàn lâm Khoa học và Công nghệ Việt Nam,
18 Hoàng Quốc Việt, Cầu Giấy, Hà Nội, Việt Nam

²Khoa khoa học Tự nhiên, Trường Đại học Hồng Đức, 565 Quang Trung, Đông Vệ, Thanh Hóa, Việt Nam

³Viện Sinh thái và Tài nguyên Sinh vật, Viện Hàn lâm Khoa học và Công nghệ Việt Nam,
18 Hoàng Quốc Việt, Cầu Giấy, Hà Nội, Việt Nam

⁴Khoa Nông Lâm Ngư, Trường Đại học Kinh tế Nghệ An, 51 Lý Tự Trọng,
Hà Huy Tập, Vinh, Nghệ An, Việt Nam

Nhận ngày 25 tháng 12 năm 2018

Chỉnh sửa ngày 10 tháng 3 năm 2019; Chấp nhận đăng ngày 16 tháng 3 năm 2019

Tóm tắt: Trong quá trình nghiên cứu họ Hồ tiêu (Piperaceae) ở Thanh Hóa, Nghệ An và Hà Tĩnh, chúng tôi đã phát hiện và ghi nhận bổ sung loài *Piper minutistigmum* C. DC. cho hệ thực vật Việt Nam, nâng tổng số loài của chi này lên 44 loài.

Từ khóa: *Piper minutistigmum*, họ Hồ tiêu, Bến En, Nghệ An, Vườn Quốc gia, Vũ Quang.

1. Đặt vấn đề

Trên thế giới, họ Hồ tiêu (Piperaceae) có khoảng 1.500 loài, phân bố chủ yếu ở vùng nhiệt đới châu Á, châu Phi, châu Úc và châu Mĩ [1, 2]. Ở Việt Nam, hiện nay đã xác định trong chi này có 43 loài và thứ phân bố khắp cả nước [3-6]. Nhiều loài trong họ này có giá trị làm thuốc, làm gia vị, cho tinh dầu,... [7]. Trong quá trình nghiên cứu chúng tôi gặp loài này phân bố ở Thanh Hóa (Vườn Quốc gia (VQG) Bến En), Nghệ An (VQG Pù Mát) và Hà Tĩnh (VQG Vũ

Quang), do đó ghi nhận đây là loài bổ sung cho chi Hồ tiêu (*Piper*), họ Hồ tiêu (Piperaceae) cho hệ thực vật Việt Nam. Như vậy chi Hồ tiêu (*Piper*) hiện ở Việt Nam được ghi nhận là 44 loài.

2. Vật liệu và phương pháp nghiên cứu

Vật liệu nghiên cứu là các đại diện của chi *Piper* ở Việt Nam, bao gồm các mẫu khô được lưu giữ ở phòng mẫu thực vật, Viện Sư phạm Tự nhiên, Trường Đại học Vinh; Viện Sinh thái và

*Tác giả liên hệ.

Địa chỉ email: daidn23@gmail.com

<https://doi.org/10.25073/2588-1140/vnunst.4850>

Tài nguyên sinh vật (HN), Bảo tàng Thiên nhiên Việt Nam (VNNM); Bảo tàng Lịch sử Tự nhiên Pari (P), Viện Sinh học Nhiệt đới (VMN); Viện thực vật Côn Minh, Bảo tàng mẫu Thực vật, Trường Đại học Khoa học Tự nhiên, ĐHQGHN; các mẫu vật thu được trong quá trình điều tra thực địa.

Chúng tôi sử dụng phương pháp hình thái so sánh để nghiên cứu và phân loại. Đây là phương pháp truyền thống được sử dụng trong nghiên cứu phân loại thực vật từ trước đến nay.

3. Kết quả nghiên cứu và thảo luận

Piper minutistigmum C.DC. in Rec. Bot. Surv. India. 6: 9. 1912; Ridl., Fl. Mal. Pen. 3: 39. 1924.

Mô tả: Dây leo, dài 3-12 m, cành nhẵn, đường kính thân cỡ 0,5-1 cm. Lá hình trứng rộng, cỡ 6-11 x 3-7 cm, phía đỉnh lá nhẵn hoặc có lông thưa, đáy không đối xứng, 1 bên tròn, còn bên kia có dạng nêm hoặc hình nhọn, 2 bên khác nhau 3-4 mm, đỉnh nhọn, có 3-4 cặp gân, trong đó có ít nhất 1 cặp gân kéo dài đến mép phiến lá, 1 cặp ở đỉnh phát sinh do cặp gân ở giữa. Hoa đực và hoa cái giống nhau, cỡ 5-10 x 1-1,5 cm, cuống cụm hoa 1-1,2 cm, lá dài cỡ 1-1,5 cm, nhẵn. Hoa cái dạng gai hình trụ, cỡ 3-6 x 2-3 mm, không lông. Cuống rất ngắn và dày. Bầu hình bầu dục, nhẵn. Nhụy 3. Quả hạch dạng cầu, cỡ 1-2 mm. Khi chín màu đỏ tươi.

Sinh học và sinh thái: Cây mọc dưới tán rừng nguyên sinh, thứ sinh ẩm, ven suối ở độ cao 400-1.000 m. Mọc cùng với các loài Hồi núi (*Illicium* sp.), Trâm (*Syzgium* sp.), Gội (*Aglaia* sp.), Mua (*Melastoma* sp.), Sa nhân (*Amomum muricarpum*),... Mùa hoa tháng 4-6; mùa quả tháng 6-10.

Phân bố: Đây là loài bổ sung cho hệ thực vật Việt Nam. Mới thấy ở Thanh Hóa (VQG Bến En: Đảo thực vật, 19°60'84" B; 105°51'00" Đ; độ cao 42 m) Nghệ An (VQG Pù Mát: Khe Kèm (18°97'04" B; 104°80'06" Đ, độ cao 385 m); Hà Tĩnh (VQG Vũ Quang: Dốc Dè 18°26'18" B; 105°34'41" Đ; độ cao 718 m). Còn có ở Malaysia, Thái Lan.

Mẫu nghiên cứu: THANH HÓA, H.V. Chinh, Đỗ Ngọc Đài, CH 112, Đ.N. Đài, DND 231; NGHỆ AN, Đ.N. Đài, DND 128; HÀ TĨNH, Đ. N. Đài, DND 331.

Giá trị sử dụng: Toàn cây cho tinh dầu, hàm lượng tinh dầu ở lá và thân tương ứng là 0,21; 0,17% trọng lượng tươi.

Bàn luận: Đây là loài trước đây chỉ ghi nhận ở Malaysia và Thái Lan. Tuy nhiên, theo nghiên cứu thì loài này phân bố rất ít ở khu vực đảo thực vật thuộc VQG Bến En, Thanh Hóa; Khe Kèm VQG Pù Mát, Nghệ An và Dốc Dè VQG Vũ Quang, Hà Tĩnh.

4. Kết luận

Bổ sung loài *Piper minutistigmum* C. DC. cho hệ thực vật Việt Nam nâng tổng số loài hiện biết trong chi *Piper* lên 44 loài.

Tài liệu tham khảo

- [1] A. Chaveerach, R. Sudmoon T. Tanee, P. Mookamul, Three new species of Piperaceae from Thailand, Acta Phytotaxonomica Sinica 44 (2006) 447-453.
- [2] Y. Cheng, N. Xia, M.G. Gilbert, Piperaceae, in Flora of China Vol. 4. Edited by Z. Wu & P.H. Raven, Missouri Botanical Garden, St.Louis, Missouri, 1999, pp. 110-129.
- [3] Lê Thị Hương, Lê Đông Hiếu, Trần Minh Hợi, Đỗ Ngọc Đài, *Piperboehmeriaefolium* (Piperaceae) loài bổ sung cho hệ thực vật Việt Nam, Báo cáo Khoa học về Nghiên cứu và Giảng dạy Sinh học ở Việt Nam, Hội nghị Khoa học Quốc gia lần thứ 3, NXB Nông nghiệp Hà Nội, Quy Nhơn, 2018, trang 529-531.
- [4] Nguyễn Kim Đào, Họ Piperaceae trong Nguyễn Tiên Bân (Chủ biên), Danh lục các loài thực vật Việt Nam, tập 2, NXB. Nông nghiệp, Hà Nội, 2003, trang 115-122.
- [5] Lê Đông Hiếu, Đỗ Ngọc Đài, Trần Minh Hợi, Đa dạng họ Hồ tiêu (Piperaceae) ở Bắc Trung Bộ, Tạp chí Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn 4 (2017) 92-97.
- [6] Phạm Hoàng Hộ, Piperaceae - Họ Hồ tiêu, Cây cỏ Việt Nam, Quyển I. NXB Trẻ, Tp Hồ Chí Minh, 1999, trang 228-301.
- [7] A. Chaveerach, P.Mookamul, R. Sudmoon, T. Tanee, Ethnobotany of the genus Piper (Piperaceae) in Thailand, Ethnobotany Research & Applications 4 (2006) 223-231.

1

2

3

4

Ảnh. *Piper minutistigmum* C. DC.

(Ảnh Đỗ Ngọc Đài, đảo thực vật VQG Bến En)

1. Dạng sống; 2. Cành mang lá và cụm hoa; 3-4. Cành mang lá và cụm quả.